

รายงานส่วนบุคคล
หลักสูตร นักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๑๖

เรื่อง มาตรการป้องกันมลพิษจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
ในพื้นที่เขตบึงกุ่ม

โดย

นายวาน อุทัยศรี
ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตบึงกุ่ม

การนำเสนอรายงานส่วนบุคคล

เรื่อง มาตรการป้องกันมลพิษจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในพื้นที่เขตบึงกุ่ม

วิสัยทัศน์หน่วยงาน “เขตบึงกุ่มเป็นแหล่งพักอาศัยที่น่าอยู่ที่สุดของกลุ่มเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืน”

เป้าประสงค์การพัฒนาของหน่วยงาน

๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภท สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้มีความสามารถในการเลือกใช้มาตรการป้องกันมลพิษที่เหมาะสมและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างถูกต้องและไม่ก่อผลกระทบต่อประชาชนที่พักอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

๒. เพื่อให้ผู้ประกอบการและประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

๓. เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นทั้งหมดและนำมาใช้ประกอบการวางแผนการแก้ไขป้องกันและเฝ้าระวังปัญหามลพิษที่เกิดจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการคาดการณ์สถานการณ์ปัญหามลพิษที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เขตบึงกุ่ม

๔. เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ สำนักงานเขตบึงกุ่ม ในการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและสามารถเสนอแนะมาตรการป้องกันมลพิษแก่ผู้ประกอบการได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

วิสัยทัศน์ที่จะนำเสนอ “เขตบึงกุ่มเป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ สถานประกอบการเป็นมิตรกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา”

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

๑. ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร บุคลากร ประชาชน และผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

๒. นโยบายของผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและถูกแปลงลงไปสู่การปฏิบัติอย่างสอดคล้องกัน

๓. ผู้ประกอบการสามารถเลือกใช้มาตรการป้องกันมลพิษจากกิจกรรมของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๔. ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตัวอย่างเช่น กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข, กฎหมายว่าด้วยโรงงานอุตสาหกรรม, กฎหมายว่าด้วยอาคาร, กฎหมายว่าด้วยผังเมือง และข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น

๕. ด้านงบประมาณที่ใช้ในดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดอบรม, การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นเงินรางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ เป็นต้น

๖. หน่วยงานทางวิชาการจากส่วนกลาง เช่น กองสุขภาพสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย, สำนักงานจัดการคุณภาพน้ำ สำนักการระบายน้ำ และกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ต้องสนับสนุนเครื่องมือวิทยาศาสตร์และวัสดุอุปกรณ์ในการตรวจวัดค่ามลพิษตามที่กฎหมายกำหนด

๗. ด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารที่ทันสมัยสำหรับใช้สนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้สนใจทั่วไปได้อย่างแพร่หลาย เช่น การใช้ facebook ในการกระจายความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เป็นต้น

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง/มีส่วนร่วมในพัฒนา

๑. ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร
๒. ผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่โดยรอบ และผู้ที่มารับบริการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
๓. เจ้าหน้าที่และหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานเขต, สำนักผังเมือง, สำนักการโยธา, สำนักอนามัย, สำนักการระบายน้ำ และสำนักสิ่งแวดล้อม
๔. หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน, กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภารกิจที่จะดำเนินการ

๑. มาตรการเสริมสร้างองค์ความรู้

แนวทางดำเนินการ

๑.๑ จัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษ สาเหตุ ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมาตรการป้องกันปัญหามลพิษจากสถานประกอบการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภท สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กำหนดแก่ผู้ประกอบการ โดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีองค์ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้ เช่น จากมหาวิทยาลัย, กระทรวงสาธารณสุข และกรมธุรกิจพลังงาน เป็นต้น

๑.๒ จัดอบรมเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติงานตรวจสอบสถานประกอบการเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภท สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ให้เป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด โดยการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระหว่างเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทางวิชาการที่มีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรการป้องกันมลพิษจากสถานประกอบการดังกล่าว รวมทั้งแนวทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้อง โดยหน่วยงานส่วนกลางของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องต้องเป็นผู้ดำเนินการและประสานงานในการจัดอบรมสัมมนา

๒. มาตรการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

แนวทางดำเนินการ

๒.๑ สนับสนุนเอกสาร สื่อประชาสัมพันธ์ วารสาร แผ่นพับ และหนังสือเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมแก่สถานประกอบการและประชาชนทั่วไป

๒.๒ จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันมลพิษและการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และเกิดความตระหนักในการป้องกันมลพิษ

๓. มาตรการตรวจสอบและแก้ไขปัญหามลพิษจากแหล่งกำเนิด

แนวทางดำเนินการ

๓.๑ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลปัญหามลพิษที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อทำการประเมินสภาพปัญหา ความเสี่ยงและกำหนดมาตรการป้องกันมลพิษได้อย่างเหมาะสม

๓.๒ จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต

๓.๓ ประสานหน่วยงานส่วนกลาง เช่น กองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย เป็นต้น ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการของกรุงเทพมหานครตลอดทั้งวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ดำเนินการตรวจวัดค่าความเข้มข้นสารมลพิษพร้อมกับประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนจากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เปรียบเทียบกับมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดทั้งบริเวณภายในและโดยรอบสถานประกอบกิจการ ทั้งนี้ เพื่อทราบข้อมูลสถานการณ์ สาเหตุปัญหามลพิษที่จะนำมาใช้ประกอบการวางแผนกำหนดมาตรการป้องกันมลพิษร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และประชาชน

๓.๔ เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหามลพิษที่มีค่าเกินมาตรฐานและปรับปรุงมาตรการป้องกันมลพิษมิให้เกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยลดผลกระทบปัญหามลพิษจากสถานประกอบการไม่ให้ก่อเหตุรำคาญและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ

๔. มาตรการตรวจสอบติดตาม เฝ้าระวังและป้องกันมลพิษจากสถานประกอบกิจการ

แนวทางดำเนินการ

๔.๑ จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบติดตามและกำกับดูแลผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางด้านสุขลักษณะและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดรวมถึงมาตรการป้องกันมลพิษให้มีประสิทธิภาพอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๔.๒ จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่มีระดับความเสี่ยงสูง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนรำคาญขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้วิธีการสอบถามและรับแจ้งจากประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงหากได้รับการร้องเรียนให้ประสานผู้ประกอบการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบมาตรการป้องกันมลพิษให้มีประสิทธิภาพในทันที

๔.๓ ประสานหน่วยงานส่วนกลาง ดำเนินการตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของสารมลพิษจากสถานประกอบกิจการ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อมีข้อมูลสำหรับการเฝ้าระวังและประเมินประสิทธิภาพมาตรการป้องกันมลพิษ

๔.๔ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เก็บตัวอย่างและเครื่องมือตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของสารมลพิษแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

๕. มาตรการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม

แนวทางดำเนินการ

๕.๑ อำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางในการแจ้งเหตุเมื่อเกิดปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดจากกิจกรรมของสถานประกอบกิจการที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันมลพิษ

๕.๒ จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายเฝ้าระวังและประเมินประสิทธิภาพมาตรการป้องกันมลพิษของสถานประกอบกิจการ ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ (สำนักงานเขต) ผู้ประกอบการ และภาคประชาชน โดยมีบทบาทหน้าที่เฝ้าระวังและแจ้งข่าวความเดือดร้อนให้แก่เจ้าหน้าที่ได้รับทราบเพื่อจะเข้าดำเนินการแก้ไขได้อย่างทันที่

๕.๓ สนับสนุนและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ภาครัฐ ประกอบด้วย สำนักงานเขตเป็นหน่วยงานหลัก ส่วนหน่วยงานสนับสนุนของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สำนักงานโยธา, สำนักผังเมือง, สำนักอนามัย, สำนักสิ่งแวดล้อม, สำนักงานกฎหมายและคดี และหน่วยงานนอก ได้แก่ กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน, กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนภาคเอกชนและภาคประชาชน ประกอบด้วย เจ้าของหรือผู้แทนของสถานประกอบการและตัวแทนของผู้ที่พักอาศัยอยู่ใกล้เคียง เพื่อร่วมกันวางแผนแก้ไข ป้องกันและเฝ้าระวังปัญหามลพิษด้วยการจัดประชุม อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๕.๔ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีความตระหนักในเรื่องการประกอบกิจการที่เป็นมิตรกับชุมชนและสังคมเป็นระยะโดยวิธีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น จัดประกวดสถานประกอบการสีเขียว/เป็นที่มิตรกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม, จัดนิทรรศการ, หรือการจัดประชุมร่วมระหว่างผู้ประกอบการกับชุมชน เป็นต้น

๖. มาตรการในการปฏิบัติตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย

แนวทางดำเนินการ :

๖.๑ จัดอบรมให้ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องในส่วนการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่เจ้าหน้าที่และเป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยหน่วยงานส่วนกลาง (กองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย) เป็นผู้ดำเนินการและเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมาให้ความรู้

๖.๒ เผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องด้านสุขลักษณะและหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ผ่านประกาศสำนักงานเขตหรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบขั้นตอน แนวทาง หลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้องได้อย่างทั่วถึงและไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย หากพบมีการฝ่าฝืนก็จะใช้การบังคับใช้กฎหมายกับผู้ก่อปัญหาโดยเคร่งครัด

ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ร้อยละ ๕๐ ของสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มายื่นขอรับใบอนุญาตรายใหม่ในพื้นที่เขตบึงกุ่ม ปฏิบัติได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามขั้นตอน ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดและภายใน ๒ ปี สถานประกอบการทุกแห่งปฏิบัติตามกฎหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกแห่ง (ร้อยละ ๑๐๐)

๒. ร้อยละ ๕๐ ของสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงรายเก่าที่ถูกร้องเรียนได้รับการปรับปรุงแก้ไขผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดและภายใน ๑ ปี มีการปรับปรุงแก้ไขผ่านเกณฑ์ทุกแห่ง (ร้อยละ ๑๐๐)

๓. ปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญหรือมลพิษที่เกิดจากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในพื้นที่เขตบึงกุ่ม ซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (รายเก่า) และผ่านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันมลพิษมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

๔. เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ผลกระทบ และมาตรการป้องกันมลพิษที่เกิดจากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับก่อนได้รับการอบรม

